

Dr. Méhes Gyula: *A magyar faj alkotóereje* c. cikkében bebizonyítja, hogy nemzetünknek mindig voltak olyan nagyjai, kik a művelődés erkölcsi magaslatain állottak s alkotó zsenijükkel az egyetemes emberi kultúrát híven szolgálni tudták.

Magyar Tanítóképző f. évi október—novemberi 9. számát Kiss József szerkesztő lemondása folytán Molnár Oszkár, az új szerkesztő állította össze. A folyóirat első cikke Kemény Ferenc: *A népjellem a nevelés- és oktatásügyben* c. nagyobb tanulmányát hozza. B. Braun Angela: *A falukérdés problémái a fővárosi tanítónőképző intézetekben* c. cikkében szerves programot ad arra nézve, hogy a leendő falusi (tanyai) tanítónők a falu szétágazó kérdéseivel már intézeti kiképzetetésük idején megismerkedhessenek. Bácsfalvy (Ehrlich) Antal: *A túlterhelésről* c. tanulmányában sok értékes gyakorlati és pedagógiai tanácsot ad főleg a tanítónövendékek szempontjából a túlterhelés és ifjúkori kimerülés megakadályozására. — Padányi-Frank Antal dr. a lévai tanítóképző-intézet utolsó magyar igazgatójának: Kövesküti Jenő emlékezetének szenteli sorait.

A folyóirat több könyvismertetést közöl, ezekből kiemeljük Bodor Antal dr.: *A falukutatók vezérvonala*, továbbá Honismeret c. könyvről, továbbá Drózdly Gyula: *Helyesírás és nyelvi magyarázatok (a népiskola) V—VI. osztályában* c. művekről írt ismertetéseket.

Magyar Középiskola f. évi novemberi 11. számában Zibolen Endre dr.: *Gimnázium az új idők sodrában* c. tanulmányában az új gimnázium feladatait körvonalozza, egyben rámutat azokra a nehézségekre is, melyek a gimnázium új életfeladatai körül mutatkoznak. Itt a többek között felemlíti azt a „halhatlan nyomást is, melyet a társadalomban felfelé törekvő tömegek gyakorolnak a gimnáziumra.“ Vitéz Fraknóy József: *Történeti szempontok a fizika tanításában* c. cikkében arról szól, hogy a történeti szempontok a fizika középiskolai nevelő tanításában mi módon érvényesíthetők. Igen értékes a lap *Pedagógiai Szemle* rovata. Itt egy helyen Endrefalvy Ottónak, a Kat. Szemlében megjelent: *Az új magyar középiskola alapjai* c. cikkével kapcsolatban megállapítja, hogy az új középiskolai reform azt is mutatja, hogy „iskolaügyünk célkitűzéseiben az intellektualista pedagógia csődje után visszatér a régi magyar iskola hagyományaihoz“. Elismeri azonban, hogy a reform mégis hoz három új dolgot: „a munkaiskola elveinek módszertani felhasználását, a jellem- és állampolgári nevelést és ennek hatékonyabb megvalósítására az osztályfőnöki órát.“

A folyóirat egy helyen azt is jelzi, hogy dr. Kisparti János szegedi tankerületi kir. főigazgató lelkes buzgólkodása folytán a vallás- és közoktatásügyi minisztérium támogatásával a lap most már havonként jelenik meg.

Kratofil Dezső.

A Magyar Pedagógia 1935. évi 7—8. száma hódolatát mutatja be Pázmány Péter nagy magyar szellemének Gyulai Agost értékelésével és méltatásával. Kiemeli, hogy Pázmány Péter egyeteme volt az első az egész világon, amelyik a XIX. században önálló tanszéket nyitott a neveléstudománynak.

Kemény Ferenc az oktatásügyi reformokról közöl tanulmányt. Kutatja azokat az általános irányelveket, amelyek az oktatásügyi reformokat megindítják, létrehozzák és determinálják. A reformok tárgya külső (szervezeti) és belső (pedagógiai) lehet. A kettő egymással szervesen összefügg. A belső értékesebb, azonban legtöbbször a külső valósul meg előbb. A reformokat megszabják a helyi tényezők (túlsgba vitt külföldieskedéstől tartózkodni kell); időszerűnek kell lennie, vagyis a múltból megtartani a jót és azt keresni, mire lesz szükség a jövő előkészítése szempontjából; a személyi tényezők is döntőek a reform létrejötténél (felnőttek, legtöbbször maguk a nevelők és a gyermek személyisége); a totalitás elve jelentheti 1. az egyén valamennyi tehetségének kiművelését, 2. valamennyi nevelő tényező figyelembe vételét és 3. az egész oktatásügynek szemmeltartását. A reformok kialakulásában szerepet kell még juttatni a folytonosság elvének és az iskolaszervezésnek. A reform mindig magával hozza a tantervek átalakulását. Mintán pedig ma már nyilvánvaló, hogy az iskola politikum, a gyakorlati politika is irányító hatással van az oktatásügyi reformokra. A reformoknak összhangban kell állaniuk a nemzeti szempontokkal, de figyelembe kell vennie más nemzetek oktatásügyét is. Minden reformtörekvés csak akkor érheti el célját, ha tiszta eszmény szolgálatában áll.

Prohászka Lajos „Népiség és műveltség“ címen írt tanulmányt.

A kisebb közlemények sorából kiemeljük *Kornis Gyula* méltatását Imre Sándorról, 30 éves egyetemi működése alkalmából. A polgári iskolai tanárság szeretettel köszönti az alkalomból Imre Sándort és büszke arra, hogy ebből a 30 évi maradandó munkából a polgári iskolai tanárság is fel nem becslhető értékeket és hatásokat vett át.

Mint mindig, most is igen értékes része a folyóiratnak a könyvismertetések és bírálatok sorozata.

A Gyermekek és az Ifjúság 1935. évi 4–6. számának vezető cikkéül *dr. Glattfelder Gyula* csanádi megyéspüspöknek *Krisztus és a gyermekek* című Budapestben elhangzott beszédét közli. *Demény Károly* az éres korában levő fiatalok testi fejlődésével és nevelésével (főleg testi nevelésével) foglalkozik. Rámutat arra, hogy a régi tornaoktatás figyelmen kívül hagyta az ifjúságnak ezt a természetes átalakulási folyamatát, de a mai testfejlesztés jó irányban halad és ügyelnie kell, hogy az ifjúságnak ezt a korát kellő mértékkel mindig szem előtt is tartsa. *Dr. Blaskovich Edith*, az Új Iskola tanára értékes tanulmányt írt „Globális szempontok Toldi tárgyalásában“ címmel. Tanulmányát a tanulók füzetéből vett példákkal támasztja alá. Két folyamat jellemzi a globális szempontot, az élménynyújtás és élménykiemelés. Ez utóbbi előtérbenyomulása jellemzője a globalizált egységben való tanításnak. Az aktív iskola a régivel szemben egyénileg feldolgozott élmények szabad kifejeződésének elősegítője, nem csupán reprodukcióban meríti ki munkakörét. Hosszú polgári iskolai működés eredményeként bemutatja ennek a szempontnak és felfogásnak érvényesítését a Toldin. Bemutatja, miként lehet bizonyos ismeretelemeket a Toldi tárgyalásához kapcsolni és azokat más élményekkel kapcsolatba hozva, kiszélesíteni. Cél: a magyar élet jellegzetessége. Feldolgozási szempontjai: 1. a magyar puszta és magyar falu élete; 2. az egykori magyar ne-